

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقل و انتقال اموال توقیف شده
در حقوق ایران
با تأیید رویه‌ی قضایی

تکتم علیان نژادی

۱۳۹۷

سرشناسه	علیان‌نژاد، نکتہ، ۱۳۶۱-
عنوان فرار دادی	ایران، قوانین و احکام
	Iran, Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	نقل و انتقال اموال توقیف‌شده در حقوق ایران با تأکید بر رویه قضایی انگلستان علیان‌نژادی.
مشخصات نشر	تهران: حقوق بار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۲۸ ص.
شابک	978-622-6015-53-0
وضعیت فهرست نویسی	فیب
موضوع	تصرف عدوانی -- ایران
موضوع	Forcible entry and detainer -- Iran
موضوع	اموال غیرمنقول
موضوع	Real property
موضوع	آیین دادرسی مدنی -- ایران
موضوع	Civil procedure -- Iran
موضوع	۱۳۹۷/۲/۲۳۳۲KMH

نقل و انتقال اموال توقیف‌شده در حقوق ایران با تأکید بر رویه قضایی

نکته علین‌نژادی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

ویراستار: فاطمه علیان‌نژادی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ

ISBN: 978-622-6015-53-0

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۱۵-۵۳-۰

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر،

بن‌بست دولت‌شاهی، پلاک ۱ واحد ۱، انتشارات حقوق‌یار

فروشگاه الکترونیکی: www.hoghoghyar.com

تلفن تماس: ۶۶۴۹۵۲۰۷۳-۶۶۴۹۷۷۷۸۲-۶۶۴۰۶۲۸۵۸۷

فکس: ۶۶۴۹۲۲۹۵

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۸	بیان مسئله
۹	اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۹	سوابق تحقیق
۱۱	اهداف تحقیق
۱۲	سؤالات تحقیق
۱۲	فرضیه‌های تحقیق
۱۳	تعریف واژه‌ها
۱۳	روش تحقیق
۱۵	بخش اول: توقیف و توقیف و آثار آن
۱۷	فصل اول: توقیف
۱۷	مبحث اول: مفهوم توقیف
۲۰	الف: توقیف به عنوان نتیجه مستقیم حکم
۲۲	ب: توقیف به عنوان نتیجه غیرمستقیم حکم
۴۲	گفتار اول: مفهوم توقیف اشخاص
۴۳	گفتار دوم: مفهوم توقیف اموال
۴۵	مبحث دوم: اقسام توقیف
۴۶	گفتار اول: توقیف بر حسب هدف
۵۱	گفتار دوم: توقیف بر حسب موضوع
۵۹	فصل دوم: آثار توقیف
۶۰	مبحث اول: آثار توقیف نسبت به مالک توقیف شده
۶۰	گفتار اول: آثار توقیف نسبت به مالک مال مادی

گفتار دوم: آثار توقیف نسبت به مالک اموال فکری و مالک اموال تجاری و صنعتی.....	۶۱
مبحث دوم: آثار توقیف نسبت به ذینفع توقیف.....	۶۳
گفتار اول: حق تقدم.....	۶۴
گفتار دوم: حق تعقیب.....	۶۸
بخش ۹۰: تصرفات حقوقی.....	۶۹
فصل اول: تصرفات حقوقی ناقله.....	۷۱
مبحث اول: انواع تصرفات حقوقی ناقله.....	۷۲
گفتار اول: نفاذ و انتفا ظعی و شرطی.....	۷۳
گفتار دوم: اجاره.....	۷۹
مبحث دوم: ضمانت اجرای حقوقی تصرفات حقوقی ناقله در اموال توقیف شده.....	۸۲
گفتار اول: مفهوم بطلان مناس در ماده ۵۶ قانون اجرای احکام مدنی.....	۸۲
گفتار دوم: رفع تعارض مواد ۵۶ و ۵۷ قانون اجرای احکام مدنی.....	۹۱
فصل دوم: تصرفات حقوقی غیر ناقله.....	۹۵
مبحث اول: تصرفات حقوقی غیر ناقله موجد حق برای غیر.....	۹۵
گفتار اول: رهن.....	۹۶
گفتار دوم: حق ارتفاق و حق انتفاع نسبت به مال توقیف شده.....	۹۸
مبحث دوم: تصرفات حقوقی غیر ناقله غیر موجد حق برای غیر.....	۱۰۵
گفتار اول: ودیعه.....	۱۰۶
گفتار دوم: عاریه.....	۱۰۹
نتیجه‌گیری و پیشنهادات.....	۱۱۰
نتیجه‌گیری:.....	۱۱۳
پیشنهادات.....	۱۱۷
منابع و مأخذ.....	۱۲۱

مقدمه :

اجرای احکام مدعی بکم از مباحث بسیار مهم حقوق است. اصولا تمام فرآیند دادرسی که به منتهیات خود، نهایتا به صدور حکمی از دادگاه خاتمه می‌یابد، توفیق آن در گرو اجرای حکم است. اگر حکم به هر دلیلی، اجرا نشود، می‌توان گفت توفیقی در دادرسی به بای مدعی و نه برای نظام دادرسی حاصل نشده است. زیرا، در زمان اجرای حکم فرض این است که تمام مراحل دادرسی به نحو صحیح انجام شده و طرفین از کلیه حقوق ادعایی و دفاعی خود استفاده کرده‌اند و دادرسی دادگاه تحقیق کافی در این خصوص نموده تا اینکه حکم صادر کرده است و اکنون وظیفه اجرا دیگر تحقیق در صحت و سقم موضوع حکم نخواهد بود. بلکه دادگاه را اجرای احکام تکلیف دارد تا براساس قوانین، حکم صادره را اجرا کند. از این رهگذر مردم باید به تصمیمات و آرای قضایی به دیده احترام بنگرند و به احکام صادره از سوی آنان طوعا و با طیب خاطر گردن نهند. متأسفانه در بسیاری از موارد محکوم علیه به حکم تسلیم نمی‌گردد و نیاز به اجرای آن از طریق مامورین اجرایی و احتمالا، استفاده از قوه قاهره است و همواره اجرای احکام محاکم یکی از مسائل بفرنج و از دغدغه‌های دستگاه قضایی

بوده است. با گذشت زمان با توجه به توضیحات مذکور، قانونگذار ضرورت تدوین قانونی برای اجرای احکام مدنی دریافت و در سال ۱۳۵۶ مبادرت به تدوین قانونی با عنوان «قانون اجرای احکام مدنی» نمود و تاکنون نیز بر چگونگی اجرای احکام مدنی می‌باشد.

یکی از راهکارهایی که قانونگذار در قانون اجرای احکام مدنی در جهت تضمین اجرای به موقع احکام پیش بینی نموده، توقیف اموال می‌باشد. البته در قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ نیز توقیف اموال گنجانده شده است. بنا بر مذهب خاص اموال منقول و غیر منقول و تفاوت‌های موجود در این امر، متراکم مربوط به توقیف تحت عناوین توقیف اموال منقول و توقیف اموال غیر منقول وضع شده‌اند. از زمانی که خواهان اقامه دعوا می‌نماید تا صدور حکم لازم اجرای مدتی معمولاً سپری می‌شود که می‌تواند خواننده را در موقعیتی قرار دهد تا اجاره جایی اموال منقول و وجوه نقد و نقل و انتقال اموال خویش اجرای حکمی را که خواهان با صرف وقت و هزینه‌های قانونی بدست آورده با دشواری، رو به رو و حتی غیر ممکن نماید. از این گذشته، طولانی بودن مدت مزبور می‌تواند موجب شود اموالی که در زمان اقامه‌ی دعوا موجود و در مابینت می‌تواند بوده، تا زمان اجرای حکم، با تعدی و تفریط وی، پیش آمده‌ای قهری و مابین و معیوب شده، ارزش واقعی خود را از دست داده، تلف و یا متعلق به اشخاص دیگران قرار گیرد. یا اینکه ممکن است در این فاصله محکوم علیه به فرار از دین و تضییع حقوق خواهان یا محکوم له اقدامات حقوقی و تعهداتی نسبت به اموال به اموال خود به نفع غیر بنماید.

قانونگذار به منظور حفظ حقوق خواهان یا محکوم له از رویدادهای مزبور، توقیف اموال را پیش بینی نموده است. توقیف اموال، صلاحیتی

منحصر به دادگستری نبوده و بعضی از مراجع قانونی دیگر مانند اداره ثبت حق توقیف اموال شخص مدیون را دارند.

در صورتی که توقیف قبل از صدور حکم انجام شود اصطلاحاً به آن توقیف تامینی گویند. توقیف اموال در جهت اجرای قرار تامین خواسته و دستور موقت از اقسام توقیف تامینی محسوب می‌گردند. پس از صدور حکم، در نتیجه اجرای حکم نیز توقیف اموال پیش بینی شده است. که اصطلاحاً به آن توقیف اجرایی می‌گویند. توقیف اموال، چه قبل از صدور حکم در قالب توقیف‌های تامینی و چه بعد از صدور حکم از خود آثاری بر جا می‌گذارد. مهم‌ترین اثر آن را می‌توان ایجاد محدودیتهایی در زمینه تصرف در مال مورد توقیف برشمرد. توقیف اموال موجب سلب مالکیت مالک آن که در واقع نتواند با محکوم علیه نیز می‌باشد، نخواهد شد ولی محدودیتهایی در زمینه تصرفات او ایجاد خواهد کرد. به عبارتی مالک از برخی از تصرفات که به طور معمول مالک می‌تواند در مال خود انجام دهد، به موجب توقیف، ممنوع قرار می‌گیرد. زیرا بر اثر توقیف حق عینی تبعی به نفع محکوم له ایجاد می‌گردد. در صورت هر گونه تصرف غیر مجاز در مال توقیف شده مسئولیت مدنی و کیفری بر آن متصرف در نظر گرفته شده است.

نوشته حاضر شامل دو بخش می‌باشد. بخش اول به عنوان یک بخش مقدماتی شامل دو فصل بوده و در آن، جهت فهم بهتر موضوعات اصلی به بررسی مفهوم توقیف و آثار آن پرداخته شده است. در بخش دوم با رصوع تصرفات حقوقی به عنوان یکی از اقسام تصرف، اقسام تصرفات حقوقی و ضمانت اجرای تعیین شده برای این دسته از تصرفات در مواد ۵۶ و ۵۷ قانون اجرای احکام مدنی و قانون مجازات اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است.